

Innst. S. nr. 327

(2008–2009)

Innstilling til Stortinget fra helse- og omsorgskomiteen

Dokument nr. 8:89 (2008–2009)

Innstilling fra helse- og omsorgskomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Siv Jensen, Harald T. Nesvik, Jan-Henrik Fredriksen og Vigdis Giltun om å be Regjeringen, innen utgangen av 2009, legge frem forslag om en takordning for hvor mye den enkelte selv skal dekke av utgifter til nødvendig tannbehandling

Til Stortinget

SAMMENDRAG

Det fremmes i dokumentet følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen legge frem forslag for Stortinget, innen utgangen av 2009, om en takordning for hvor mye den enkelte selv skal dekke av utgifter til nødvendig tannbehandling."

Forslagsstillerne mener det er behov for en omfattende tannhelsereform i Norge, slik at den enkeltes økonomiske situasjon ikke blir avgjørende for hvorvidt man har råd til å skaffe seg nødvendige tannhelsetjenester. Forslagsstillerne mener dette bør gjøres gjennom å etablere et øvre egenandelstak for hva den enkelte selv må betale for tannhelsetjenester som er sykdomsrelaterte. Videre er det, slik forslagsstillerne ser det, behov for en forbedring av tannhelsetjenestetilbudet til de grupper som i dag har rett til gratis tannhelsetjenester i tråd med lov om tannhelsetjenester.

Forslagsstillerne mener departementet må utarbeide kriterier for nødvendig og forsvarlig tannlegebehandling, hvor man skiller mellom hva som er kosmetisk behandling og sykdomsrelatert behandling, og at det må etableres et avtaleverk mellom myndig-

hetene og Den norske tannlegeforening knyttet til refusjonstakster og andre rammevilkår for en slik ordning.

KOMITEENS MERKNADER

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Jorodd Asphjell, Jan Bøhler, Sonja Mandt-Bartholsen, Gunn Olsen og Dag Ole Teigen, fra Fremskrittspartiet, Jan-Henrik Fredriksen, Vigdis Giltun og lederen Harald T. Nesvik, fra Høyre, Inge Lønning og Sonja Irene Sjøli, fra Sosialistisk Venstreparti, Olav Gunnar Ballo, fra Kristelig Folkeparti, Laila Dāvøy, fra Senterpartiet, Trygve Slagsvold Vedum, og fra Venstre, Gunvald Ludvigsen, er enig med forslagsstillerne om at en utvidelse av rettigheter innen tannhelsefeltet er nødvendig, og at det er viktig å betrakte tennene som en del av kroppen. Komiteen viser til behandlingen av St.meld. nr. 35 (2006–2007) der framtidens tannhelsetjenester er gjennomgått. Komiteen ser frem til at Regjeringen kommer med den varslede gjennomgangen i forbindelse med ny lov om tannhelsetjenester.

Komiteen mener at alle som har behov for tannhelsetjenester, må ha tilgang til slike, og at en tannhelsetjeneste med gode økonomiske innretninger forebygger sosiale forskjeller.

Komiteen viser til representantforslaget som vil ha et øvre egenandelstak for tannhelsetjenester som er sykdomsrelatert, og som også vil utvide retten til gratis tannhelsetjeneste til å omfatte flere grupper enn i dag.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Sosialistisk

Venstreparti, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet og Venstre, viser til behandlingen av St.meld. nr. 35 (2006–2007) der disse tema ble drøftet, og flertallet viser til at Regjeringen har varslet at den vil komme tilbake til dette, bl.a. spørsmålet om å utvide retten til gratis tannbehandling for 19–20-åringene, tannhelsekontroll for dem over 75 år og ordninger for dem med de høyeste utgiftene.

Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Senterpartiet og Venstre, mener at en ytterligere utvidelse av gratis tannhelsetjeneste eller et øvre egenandelstak må ses i et større perspektiv der blant annet retningslinjer for kosmetisk behandling eller hva som er nødvendig behandling, må gjennomgås grundig.

Dette flertallet ser også at et avtaleverk mellom staten og Tannlegeforeningen om eventuell avtalepris må være på plass. Det er etter dette flertallets mening viktig å målrette de økonomiske ordninger som skal gjelde, slik at de som trenger det mest, fanges opp.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Sosialistisk Venstreparti, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet og Venstre, er samtidig opptatt av de økonomiske konsekvensene refusjonsordningene vil ha for de årlige budsjettene.

Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet og Venstre, mener at det er viktig å bedre refusjonsordningene i tannhelsetjenesten og at Representantforslag nr. 89 (2008–2009) bør være en innfallsvinkel til framtidens løsninger.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Sosialistisk Venstreparti, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet og Venstre, foreslår at forslaget vedlegges protokollen.

Komiteen mener at de offentlige støtteordningene for tannbehandling må styrkes for dem som har høye tannhelseutgifter og dårlig økonomi.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Sosialistisk Venstreparti, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet og Venstre, viser til at Samarbeidsregjeringen innførte en ny skjermingsordning gjennom tak 2, som blant annet omfatter støtte til

behandling av periodontitt og enkelte former for kirurgisk tannbehandling. Videre ble det innført lavterskeltilbud om tannbehandling for rusmiddelavhengige. Regjeringen Stoltenberg videreførte midlene til lavterskeltiltakene for rusmiddelavhengige og utvidet tilbudet ytterligere.

Slik flertallet ser det, er det nødvendig å styrke det offentlige tannhelsetilbudet til eldre og andre som mottar omsorgstjenester.

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til forslag fra representanter fra Høyre om et kunnskapsløft for ansatte i omsorgstjenesten, og bedre kunnskap om tannpleie bør være en del av dette.

Komiteen peker på at personer med psykiske lidelser har et særlig behov for bedre tannhelsetjenester. Den psykiske sykdommen kan i seg selv påvirke pasientens evne til å ivareta tannhelsen. I tillegg til dette fører bruk av psykofarmaka til munntørrehet, som for mange gir betydelige tannhelseproblemer. Hvis personer får nedsatt tannhelse på grunn av munntørrehet, har de rett til stønad fra trygden til dekning av utgifter til tannbehandling. I lys av at det psykiske helsevernet nå utvikles i retning av mer oppfølging i nærmiljøet, vil mange psykisk syke miste den retten til dekning av tannbehandling som er knyttet til langtids institusjonsopphold. Tannhelsetilbudet til denne pasientgruppen må ikke svekkes som følge av dette.

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til at partileder Kristin Halvorsen uttalte i Dagsavisen 2. august 2004 at tannhelse reformen var en av de tre viktigste velferdsreformene de neste årene, og at tannhelse skal inkluderes i folketrygden på lik linje med andre helsetjenester. Arbeiderpartiets medlem i sosialkomiteen, Britt Hildeng, gikk også inn for gratis tannbehandling i VG den 12. februar 2002. Disse medlemmer konstaterer at Regjeringen Stoltenberg ikke har innført nye støtteordninger for tannbehandling. Slik disse medlemmer ser det, bør de målrettede støtteordningene styrkes, fremfor å innføre ordninger som tilgodeser store grupper i befolkningen som har god økonomi og begrensede utgifter til tannhelsetjenester.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet viser til at det i 2006 ble bevilget 37,5 mill. kroner til gratis tannbehandling for rusmiddelavhengige under kommunal rusomsorg og gitt 4 mill. kroner i økte tilskudd til tannbehandling for fengselsinnsatte. I 2008 ble det bevilget 6,7 mill. kroner til gratis tannbehandling for personer under LAR. Stortinget har i vedtak nr. 373 i forbindelse med

behandling av St.meld. nr. 35 (2006–2007) bedt Regjeringen om å evaluere ordningen med særskilte tiltak rettet mot tannbehandling til rusmiddelavhengige, for å se om ordningen fungerer som ønsket. Helse- og omsorgsdepartementet har i 2009 gitt SIRUS i oppdrag å gjøre en kartlegging og vurdering av tilbudet.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet er av den oppfatning at sykdom i munnhulen må likestilles med sykdom i resten av kroppen, hva gjelder nødvendig helsehjelp. Dette innebærer at kosmetiske behandlinger ikke vil utløse refusjon, mens sykdomsrelaterte behandlinger i munnhulen vil innlemmes i en takordning.

Disse medlemmer finner det forunderlig at regjeringspartiene ser ut til å gå imot forslaget, all den tid man har uttalt til mediene at dette er noe man ønsker. Disse medlemmer har registrert vedtakene som er fattet i de ulike partienes landsmøter, hva gjelder refusjon av tannhelsetjenester. Det fremstår derfor, slik disse medlemmer ser det, som om det dessverre ikke er sammenheng mellom de inntrykk som kom frem i mediene, og de politiske realitetene vi er vitne til i denne saken.

Disse medlemmer mener det er et kunstig skille i norsk helsevesen, all den tid den øvrige helse-tjenesten unntatt tannhelsetjenesten er refusjonsberettiget. En takordning for sykdom i munnhulen vil derfor være en fornuftig endring i norsk helsevesen. Disse medlemmer er kjent med at mange personer lar være å gå til tannlege på grunn av frykt for høye utgifter. Dette er en uheldig situasjon, som i mange tilfeller fører til en forverret situasjon for den enkelte.

Disse medlemmer mener departementet må utarbeide kriterier for nødvendig og forsvarlig tannlegetilstand, hvor man skiller mellom hva som er kosmetisk behandling og sykdomsrelatert behandling, og at det må etableres et avtaleverk mellom myndighetene og Den norske tannlegeforening knyttet til refusjonstakster og andre rammevilkår for en slik ordning. Disse medlemmer er av den oppfatning at dette arbeidet må starte så snart som mulig, slik at en takordning kan iverksettes fra 2010, og fremmer følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen igangsette et arbeid med etablering av en takordning for tannhelsetjenester med sikte på innføring fra 1. januar 2010."

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti mener det må iverksettes en reform av tannhelsetjenesten basert på offentlig ansvar og styring, refusjon fra folketrygden og begrensning av egenbetalingen.

Komiteens medlem fra Venstre viser til sine forslag under behandlingen av St.meld. nr. 35 (2006–2007). Dette medlem vil innføre en ordning hvor tannhelsebehandling bør være offentlig finansiert på samme måte som annen helsebehandling. Tannbehandling er for mange svært dyrt. Dette medlem vil derfor utvide den offentlig finansierte tannhelsebehandling, slik at flere grupper får dekket deler av utgiftene til tannbehandling. Utsatte grupper skal få gratis behandling gjennom en offentlig refusjonsordning.

Dette medlem foreslår også at det innføres en høykostnadsbeskyttelse. På dette grunnlag fremmer dette medlem følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen innføre en høykostnadsbeskyttelse som gjør at det offentlige dekker 50 prosent av nødvendige tannlegekostnader mellom 3 000 og 15 000 kroner årlig, og 85 prosent av kostnader som overstiger 15 000 kroner."

FORSLAG FRA MINDRETALL

Forslag fra Fremskrittspartiet:

Forslag 1

Stortinget ber Regjeringen igangsette et arbeid med etablering av en takordning for tannhelsetjenester med sikte på innføring fra 1. januar 2010.

Forslag fra Venstre:

Forslag 2

Stortinget ber Regjeringen innføre en høykostnadsbeskyttelse som gjør at det offentlige dekker 50 prosent av nødvendige tannlegekostnader mellom 3 000 og 15 000 kroner årlig, og 85 prosent av kostnader som overstiger 15 000 kroner.

KOMITEENS TILRÅDING

Komiteens tilråding fremmes av Arbeiderpartiet, Høyre, Sosialistisk Venstreparti, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet og Venstre.

Komiteen viser til representantforslaget og merknadene og råar Stortinget til å gjøre slikt

v e d t a k :

Dokument nr. 8:89 (2008–2009) – representantforslag fra stortingsrepresentantene Siv Jensen,

Oslo, i helse- og omsorgskomiteen, den 9. juni 2009

Harald T. Nesvik

leder

Sonja Mandt-Bartholsen

ordfører